

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра економіки та фінансів підприємства

СИЛАБУС

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА / ECONOMY OF AN ENTERPRISE SYLLABUS

освітній ступінь	бакалавр / bachelor
галузь знань	12 Інформаційні технології / Information Technology
спеціальність	121 Інженерія програмного забезпечення / Software Engineering
освітня програма	Інженерія програмного забезпечення / Software Engineering

Київ 2023

Викладач: Терещенко Елеонора Юріївна,

вчене звання та посада: кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та фінансів підприємства;

контактний телефон: (044)-531-48-19;

e-mail: e.tereshchenko@knute.edu.ua

наукові інтереси: стратегічне управління сталим розвитком підприємств; стратегія формування фінансово-інвестиційного потенціалу підприємств; впровадження інноваційних бізнес-технологій в діяльність підприємств; проблеми и перспективи розвитку підприємств торгівлі.

1. Дисципліна: «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»,

- рік навчання: II;
- семестр навчання: 3;
- кількість кредитів: 6;
- *кількість годин за семестр: 180 год.*
  - лекційних: *28 год.*
  - практичних: *28 год.*
  - на самостійне опрацювання: *124 год.*
- *кількість аудиторних годин на тиждень:*
  - лекційних: *2 год.*
  - практичних: *2 год.*

2. Час та місце проведення:

- *аудиторні заняття* - відповідно до розкладу ДТЕУ з врахуванням специфіки дисципліни проведення останньої передбачено в аудиторіях: 505, 510, 514;
- *поза аудиторна робота* - самостійна робота студента, результат виконання якої висвітлено засобами Office 365;
- *всі практичні завдання виконуються* на основі інтерактивних методів навчання у електронному середовищі. Передбачається можливість проведення практичних та лекційних занять на базах підприємств-партнерів.

3. Пререквізити та постреквізити навчальної дисципліни:

- **пререквізити:** дисципліна базується на знаннях та компетентностях, що набуває здобувач вищої освіти під час вивчення дисциплін «Філософія», «Правознавство».

– **постреквізити:** дисципліна надає студентам необхідні знання та навички, які будуть корисні під час вивчення практичного курсу «Бізнес-Симуляції».

Програмні результати навчання:

PR24	Вміти проводити розрахунок економічної ефективності програмних систем.
------	--

4. Характеристика дисципліни:

4.1. Призначення навчальної дисципліни: дисципліна «Економіка підприємства» є важливою складовою підготовки сучасних фахівців з розробки інформаційних технологій. Її місце – на перетині традиційних фундаментальних дисциплін та дисциплін професійної підготовки бакалаврів.

4.2. Мета вивчення дисципліни: метою вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту окремих напрямів цієї діяльності та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

4.3. Задачі вивчення дисципліни: є теоретична та практична підготовка майбутніх фахівців з таких питань: підприємство як суб'єкт господарювання та основні напрями його господарсько-фінансової діяльності (операційна, інвестиційна, інноваційна, фінансова, зовнішньоекономічна); методологічні та методичні засади планування діяльності підприємства; теоретичні засади та методичний інструментарій формування виробничої програми підприємства; оцінка виробничої потужності підприємства; економічний зміст майнових ресурсів (активів) та капіталу підприємства, механізм їх формування та використання, методичні підходи до оцінки та планування; теоретико-методичні аспекти антикризової діяльності та економічної безпеки підприємства.

Загальні компетентності:

K01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
K05	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

K 21	Здатність застосовувати фундаментальні і міждисциплінарні знання для успішного розв'язання завдань інженерії програмного забезпечення.
K 22	Здатність оцінювати і враховувати економічні, соціальні, технологічні та екологічні чинники, що впливають на сферу професійної діяльності.

1.1. Зміст навчальної дисципліни: відповідає навчальній та робочій програмі, яка відповідає запитам стейкхолдерів.

2. План вивчення дисципліни:

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК:

Навчальна діяльність	Робочий час студента (год.)
1	2
<p align="center">Тема 1. Підприємство в системі ринкових відносин <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть та особливості функціонування ринкової економіки. 2. Підприємство як суб'єкт господарювання, його місце в ринковій економіці. Підприємство в сфері ІТ-галузі, мета та принципи його діяльності. 3. Організаційно-економічні умови функціонування підприємства. Організаційно-правові основи та законодавче забезпечення підприємств ІТ-галузі. 4. Державне регулювання діяльності підприємства. Особливості державного регулювання підприємств ІТ-галузі. 5. Види та об'єднання підприємств: різновиди та особливості функціонування 6. Напрямки діяльності підприємств ІТ-галузі <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1 [с.10-25], 2 [с.11-24], 4[с.10-37], 5 [с.21-47]</i> <i>Додатковий: 21[с.188-194], 22[с.126-132], 11[с.5-105]</i> <i>Інтернет-джерела: 2,9,10-18</i></p>	2
<p align="center">Тема 2. Планування діяльності підприємства <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансова та статистична звітність як інформаційний базис планування та оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства ІТ-галузі. 2. Планування діяльності підприємства: зміст, принципи, об'єкт та предмет. Особливості планування діяльності підприємств ІТ-галузі. 3. Види планування та їх характеристика. Характеристика видів планів на підприємствах ІТ-галузі. 4. Методи планування діяльності на підприємствах ІТ –галузі. 5. Система планів діяльності підприємства. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1 [с.120-134], 2 [с.11-24], 4[с.166-177].</i> <i>Додатковий 6[с.168-214],8[с.138-145],20 [с.7-30].</i> <i>Інтернет-ресурси: 1, 7, 8, 9, 10</i></p>	2
<p align="center">Тема 3. Продукція підприємств <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика, склад та систематизація продукції підприємства. Поняття інформаційного продукту та інформаційної послуги, їх класифікація. Міжнародні стандарти промислової класифікації сфери послуг та інші види інформаційних послуг. 2. Методи вимірювання обсягів виробництва та реалізації продукції підприємства. 3. Показники вартісної оцінки інформаційного продукту та інформаційної послуги підприємств ІТ-галузі. 4. Якість продукції (послуг): сутність і чинники, що її визначають. 5. Конкурентоспроможність інформаційного продукту та інформаційної послуги: сутність, методика оцінки. 6. Стандартизація та сертифікація продукції підприємств ІТ-галузі. 	2

1	2
<p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1 [с.296-318], 3[с.36-49], 4[с.390-398], 5 [с.47-58] <i>Додатковий</i> 10 [с.144-149], 11[с.39-44], 15[с.34-47], 18[с.42-57] <i>Інтернет-ресурси:</i> 3, 4, 6, 7, 8, 9</p>	
<p align="center">Тема 4. Виробнича потужність підприємства <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст поняття «виробнича потужність підприємства». 2. Методи визначення виробничої потужності підприємства. 3. Показники виробничої потужності підприємства. 4. Фактори, що впливають на ефективне використання виробничої потужності підприємства. 5. Резерви збільшення виробничої потужності підприємства. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 4[с.305-311], 5 [с.53-58] <i>Додатковий:</i> 18[с.69-82], 19[с.31-42], <i>Інтернет-ресурси:</i> 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9,11</p>	2
<p align="center">Тема 5. Ресурсний потенціал підприємства <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ресурсний потенціал підприємства та чинники, що його визначають. 2. Складові ресурсного потенціалу підприємства та їх взаємозв'язок. 3. Методичні засади оцінки ресурсного потенціалу підприємства та ефективності його використання. 4. Критерії оптимізації структури та напрямки підвищення ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємств ІТ-галузі. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1[с.146-168] <i>Додатковий:</i> 14[с.111-130], 18[с.87-95], 22[с.75-82] <i>Інтернет-ресурси:</i> 3, 7, 8, 9,12</p>	2
<p align="center">Тема 6. Трудові ресурси підприємства <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Трудові ресурси підприємства: сутність та класифікація. 2. Методика аналізу формування та використання трудових ресурсів підприємств галузі ІТ . 3. Соціально-економічна сутність та основи організації оплати праці на підприємствах ІТ-галузі. 4. Форми та сучасні системи оплати праці на підприємстві підприємств ІТ-галузі. Система мотивації на підприємстві ІТ-індустрії. 5. Раціоналізація витрат на оплату праці працівників підприємства. КРІ працівників в ІТ-індустрії. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1 [с.175-207], 4[с.191-216] 2, 5 [с.122-151] <i>Додатковий:</i> 10[с.102-111], 11 [с.100-130], 13[с.210-237], 18[с.91-117], 19 [с.74-95]; 16 [с.127-141]; 19[с.189-193] <i>Інтернет-ресурси:</i> 4, 7, 11</p>	2
<p align="center">Тема 7. Майнові ресурси (активи) підприємства <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «активи» підприємства, характеристика їх складу. 	2

1	2
<p>2. Необоротні активи підприємства: поняття, склад та класифікація.</p> <p>4. Оборотні активи підприємства: економічна сутність, склад та класифікація.</p> <p>5. Етапи та методи аналізу активів підприємства ІТ-галузі.</p> <p>6. Планування обсягу та структури активів підприємства ІТ-галузі.</p> <p>7. Резерви підвищення ефективності формування та використання активів підприємства</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1[с.213-227]; 4[с.234-271; с.323-347]; 5 [с.151-163; с.175-183] <i>Додатковий:</i> 7[с.14-53], 11[с.64-82; с.202-228], 12 [с.101-121], 13[с.252-267; с.273-285], 21 [с.102-115; с.139-142], 22[с.53-78] <i>Інтернет-ресурси:</i> 4, 7-9, 11</p>	
<p align="center">Тема 8. Фінансові ресурси (капітал) підприємства <i>План лекції</i></p> <p>1. Фінансові ресурси підприємства: поняття та місце в процесі формування капіталу.</p> <p>2. Власний капітал підприємства: сутність, склад та класифікація.</p> <p>3. Позиковий капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмітні особливості.</p> <p>4. Поняття структури капіталу підприємства та методичні підходи до оцінки її ефективності.</p> <p>5. Аналіз та планування капіталу підприємства.</p> <p>6. Напрями підвищення ефективності формування та використання капіталу підприємства.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 2[с.146-168] <i>Додатковий:</i> 21[с.188-194], 22[с.126-132], 11[с.5-105]</p>	2
<p align="center">Тема 9. Витрати підприємства <i>План лекції</i></p> <p>1. Загальна характеристика витрат підприємства.</p> <p>2. Класифікація витрат підприємства.</p> <p>3. Характеристика основних етапів оцінки витрат підприємства.</p> <p>4. Планування витрат підприємства: етапи, методика розрахунків.</p> <p>5. Резерви раціоналізації витрат підприємства.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 4[с.35-78] <i>Додатковий:</i> 17[с.75-82] <i>Інтернет-джерела:</i> 2,9,10, 11,16,17,18</p>	2
<p align="center">Тема 10. Доходи та цінова політика підприємства <i>План лекції</i></p> <p>1. Доходи підприємства: поняття, класифікація та місце в системі економічних показників діяльності.</p> <p>2. Аналіз та планування доходів підприємства: завдання, етапи, інструментарій.</p> <p>3. Ціна як соціально-економічна категорія та цінова політика підприємства.</p> <p>4. Формування роздрібної ціни підприємства</p> <p>5. Резерви зростання доходів підприємства</p> <p>Список рекомендованих джерел:</p>	2

1	2
<p><i>Основний: 4[с.94-108], 5[с.86-98]</i> <i>Додатковий: 26[с.132-133]</i> <i>Інтернет-джерела: 2,10-14, 17</i></p>	
<p align="center">Тема 11. Фінансові результати діяльності підприємства <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансові результати діяльності підприємства: сутність та склад. 2. Методика формування фінансових результатів діяльності підприємства. 3. Розподіл прибутку підприємства, напрями використання прибутку підприємства. 4. Показники рентабельності підприємства та фактори, що її визначають. 5. СВР-аналіз результатів діяльності підприємства. 6. Планування фінансових результатів діяльності підприємства. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5</i> <i>Додатковий: 3,4,6, 8, 11, 15, 16, 19, 25, 27, 28, 31, 33, 35, 36, 51, 52, 54, 57</i> <i>Інтернет-ресурси: 1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 11</i></p>	2
<p align="center">Тема 12. Ефективність та конкурентоспроможність діяльності підприємства <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття ефекту, його види. 2. Систематизація показників ефективності діяльності підприємства. 3. Конкурентоспроможність підприємства: поняття, основні характеристики. 4. Характеристика методів оцінки поточної та стратегічної конкурентоспроможності підприємства. 5. Напрями підвищення рівня ефективності та конкурентоспроможності підприємства. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 3[с.9-31]</i> <i>Додатковий: 22[с.126-132], 24[с.174-181], 25[с.145-154]</i> <i>Інтернет-джерела: 2,9,10, 11,12,13,14,15,16,17,18</i></p>	2
<p align="center">Тема 13. Фінансовий стан підприємства та методи його оцінювання <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття фінансового стану підприємства, характеристика його основних елементів. 2. Етапи та методи оцінки фінансового стану підприємства. 3. Система показників оцінки фінансового стану підприємства. 4. Методичні підходи до інтегральної оцінки фінансового стану підприємства. 5. Управління фінансовим станом підприємства. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 3[с.68-105]</i> <i>Додатковий: 2[с.14-53], 6[с.64-82; с.202-228], 7[с.101-121], 8[с.252-267; с.273-285], 16 [с.102-115; с.139-142], 17 [с.53-78]</i> <i>Інтернет-джерела: 2,9,10-1</i></p>	2
<p align="center">Тема 14. Антикризова діяльність та економічна безпека підприємства <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та фази розгортання кризи. 	2

1	2
2. Характеристика та види антикризової діяльності підприємства 3. Методи оцінювання ймовірності виникнення кризових явищ на підприємстві. 4. Сутність економічної безпеки підприємства, її складові 5. Методи оцінювання рівня економічної безпеки підприємства 6. Система забезпечення економічної безпеки підприємства та її елементи. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 3, 4, 5</i> <i>Додатковий: 3, 4, 7, 19, 23, 27, 33, 34, 35, 39, 43, 50, 52, 54, 56, 57, 59</i> <i>Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 7, 8, 9, 11</i>	

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Навчальна діяльність	Робочий час студента (год.)	Оцінювання (бал)
1	2	3
<p style="text-align: center;">Тема 2. Планування діяльності підприємства Практичне заняття №1</p> <p><i>Питання для обговорення та дискусії:</i></p> 1. Характеристика статистичної та фінансової звітності підприємств ІТ-галузі. 2. Особливості застосування основних методів планування в діяльності підприємств ІТ-галузі. Вирішення практичних задач. Задача 1. Планування показників діяльності підприємства ІТ-галузі за допомогою методу екстраполяції динамічних рядів, Задача 2. Планування показників діяльності підприємства ІТ-галузі на основі коефіцієнта еластичності. Задача 3. Планування показників діяльності підприємства ІТ-галузі з застосуванням факторно-аналітичного методу планування. Робота в малих групах (команди по 4-5 осіб). Ділова гра «Ми підприємці»/ «Створи свій бізнес»: Завдання 1. Дослідити ринковий попит та обґрунтувати доцільність створення нового підприємства в ІТ-індустрії. Завдання 2. Визначити місію діяльності нового підприємства. Завдання 3. Побудувати дерево економічних цілей діяльності новоствореного підприємства на перший рік роботи. <i>Результати роботи команди представити у вигляді міні-презентації на 5-7 слайдів.</i>	2	3
<p style="text-align: center;">Тема 3. Продукція підприємств Практичне заняття №2</p> <p><i>Питання для обговорення та дискусії:</i></p> 1. Характеристика продукції підприємств різних видів економічної діяльності. 2. Основні фактори, що визначають якість продукції. Вирішення практичних задач.	2	3

1	2	3
<p>Задача 1. Визначення вартісних показників виробництва оцінки інформаційного продукту та інформаційної послуги підприємств ІТ-галузі.</p> <p>Задача 2 .Оцінка якісних параметрів оцінки інформаційного продукту та інформаційної послуги підприємств ІТ-галузі.</p> <p>1. Задача 3. <i>АВС-аналіз</i> інформаційного продукту та інформаційної послуги підприємств ІТ-галузі з використанням програми <i>EXCEL</i>.</p> <p>2. <i>Ділова гра «Плануємо оптимальний асортимент»</i></p>		
<p align="center">Тема 4. Виробнича потужність підприємства Практичне заняття №3</p> <p>Вирішення практичних задач.</p> <p>Задача 1. Визначення планового обсягу виробничих потужностей підприємства через показники продуктивності та трудомісткості обладнання.</p> <p>Задача 2. Розрахунок динамічних показників виробничої потужності підприємства.</p> <p>Задача 3. Оцінка достатності виробничої потужності для виконання виробничої програми.</p> <p><i>Диспут на тему: Основні форми організації виробництва та особливості їх застосування: вітчизняний та міжнародний досвід</i></p>	2	3
<p align="center">Тема 5. Ресурсний потенціал підприємства Практичне заняття №4</p> <p><i>Питання для обговорення та дискусії:</i></p> <p>1. Показники оцінки ресурсного потенціалу підприємства.</p> <p>2. Напрямки оптимізації структури ресурсного потенціалу підприємств ІТ-галузі..</p> <p>Вирішення практичних задач.</p> <p>Задача 1. Визначення основних показників ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства</p> <p>Задача 2. Оцінка ефективності використання виробничого потенціалу підприємства.</p> <p><i>Мозковий штурм»: «Ключові показники оцінки кадрового, фінансового, матеріального, репутаційного, технологічного, інформаційного, управлінського, інвестиційного, інноваційного потенціалу підприємства»</i></p>	2	3
<p align="center">Тема 6. Трудові ресурси підприємства Практичне заняття №5</p> <p>Вирішення практичних задач.</p> <p>Задача 1. Аналіз динаміки складу та структури персоналу підприємств ІТ-галузі.</p> <p>Задача 2. Оцінка продуктивності праці та факторів, що вплинули на її зміну.</p> <p>Задача 3. Визначення заробітної плати робітника за різними системами оплати праці.</p>	4	4
<p align="center">Тема 7. Майнові ресурси (активи) підприємства Практичне заняття №6</p> <p>Вирішення практичних задач.</p> <p>Задача 1. Горизонтальний та вертикальний аналіз активів підприємства.</p>	2	3

<p>Задача 2. Розрахунок обсягу амортизаційних відрахувань для основних засобів підприємства з використанням різних підходів та методів.</p> <p>Задача 3. Аналіз ефективності використання оборотних активів підприємства.</p> <p>Задача 4. Визначення довжини виробничого, операційного та фінансового циклів підприємства.</p>		
<p align="center">Тема 8. Фінансові ресурси (капітал) підприємства <i>Практичне заняття №7</i></p> <p>Вирішення практичних задач.</p> <p>Задача 1. Аналіз обсягу, складу, структури та динаміки фінансових ресурсів підприємства.</p> <p>Задача 2. Оцінка ефекту фінансового важеля.</p> <p>Задача 3. Структура капіталу та моделі оцінки ефективності її використання.</p> <p>Задача 4. Планування обсягів капіталу підприємства як джерела формування його майна.</p> <p>5. <i>Участь у дискусії «Залучення позикового капіталу у процесі розвитку підприємства»</i></p> <p>6. <i>Участь у дискусії «Управління використанням капіталу в інвестиційній діяльності підприємства»</i></p> <p>1. <i>Опрацювання кейсу «Залучення фінансових ресурсів. Виклики війни. Приклад «Нової пошти»</i></p> <p>2. <i>Опрацювання кейсу «Курчат після осені рахують»</i></p> <p>3. <i>Опрацювання кейсу «Tetra Pak»</i></p>	2	3
<p align="center">Тема 9. Витрати підприємства <i>Практичне заняття №8</i></p> <p>Вирішення практичних задач.</p> <p>Задача 1. Оцінка динаміки складу та структури витрат підприємства.</p> <p>Задача 2. Планування витрат за техніко-економічним методом розрахунків.</p> <p>Задача 3. Визначення та обґрунтування витратомісткості виробництва.</p> <p>Робота в малих групах: Модерація на тему: «Резерви раціоналізації витрат підприємства».</p> <p>4. <i>Участь у дискусії «Витрати підприємства ІТ галузі в період війни та поствоєнне відновленні підприємств».</i></p> <p>5. <i>Індивідуальна робота студента. Опрацювання кейсу «Економічне обґрунтування бізнес-ідеї з використанням програмного забезпечення»</i></p>	2	3
<p align="center">Тема 10. Доходи та цінова політика підприємства <i>Практичне заняття №9</i></p> <p>Вирішення практичних задач.</p> <p>Задача 1. Вертикальний та горизонтальний аналіз доходів підприємства.</p> <p>Задача 2. Факторний аналіз доходів підприємства.</p> <p>Задача 3. Коефіцієнтний аналіз доходів підприємства.</p> <p>Задача 4. Розрахунок роздрібною ціни товару та аналіз її структури.</p> <p>Робота в малих групах:</p>	2	3

<p><i>Модерація на тему: «Резерви нарощення доходів підприємств в режимах он-лайн та оф-лайн роботи»</i></p>		
<p>Тема 11. Фінансові результати діяльності підприємства Практичне заняття №10</p> <p>Вирішення практичних задач. Задача 1. Розрахунок та оцінка динаміки зміни валового прибутку, прибутку від операційної діяльності, прибутку до оподаткування, чистого прибутку підприємства. Визначення факторів, що впливають на їх формування. Задача 2. Розрахунок показників рентабельності підприємства. Задача 3. Визначення точки беззбитковості, точки мінімального рівня рентабельності, точки ліквідації, запасу фінансової міцності підприємства. Задача 4. Планування можливого та цільового прибутку підприємства</p>	2	3
<p>Тема 12. Ефективність та конкурентоспроможність діяльності підприємства Практичне заняття №11</p> <p>Вирішення практичних задач: Задача 1. Розрахунок показників ефективності діяльності підприємства: загальних, часткових за видами діяльності підприємства. Задача 1. Аналіз рентабельності витрат та оцінка факторів, що її обумовлюють. Задача 2. Оцінка ефективності використання активів підприємства та факторів, що її визначають за моделлю "Дюпон-каскад" (DuPont cascade). Задача 3. Оцінка конкурентоспроможності підприємства різними методами. Мозковий штурм: «Напрями підвищення ефективності та конкурентоспроможності діяльності підприємств в сучасних умовах».</p>	2	3
<p>Тема 13. Фінансовий стан підприємства та методи його оцінювання Практичне заняття №12</p> <p>Вирішення практичних задач: Задача 1. Оцінка фінансового стану підприємства на підставі фінансових коефіцієнтів. Задача 2. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства. Задача 3. Розробка фінансового плану підприємства та прогнозна оцінка його фінансового стану.</p>	2	3
<p>Тема 14. Антикризова діяльність та економічна безпека підприємства Практичне заняття 13</p> <p>Вирішення практичних задач: Задача 1. Оцінка ймовірності банкрутства підприємства на основі використання моделей дискримінантного статистичного аналізу Задача 2. Оцінка фінансово-економічних передумов виникнення ситуації банкрутства підприємства. Задача 3. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства. Робота в малих групах:</p>	2	3

Модерація на тему: «Побудова «дерева проблем» та «дерева рішень» підприємства.

* всі практичні завдання виконуються на основі інтерактивних методів навчання у комп'ютерному середовищі

Критерії оцінювання практичної роботи студента

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування, %	Критерії оцінювання
100%	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
80%	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань
60%	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
40%	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
20%	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0%	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Навчальна діяльність	Робочий час студента (год.)	Оцінювання (бал)
1	2	3
<p align="center">Тема 1. Підприємство в системі ринкових відносин <i>Самостійна робота студентів</i></p> <p>Опрацювання основних (1, 2, 5) та додаткових (7-10, 13-15, 22, 26, 28, 31, 33, 41, 44, 48) джерел літератури підготувати відповіді на наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика підприємства ІТ-галузі та мета його діяльності. як суб'єкта та об'єкта економічних відносин. 2. Теорії та моделі підприємства. 3. Види підприємств ІТ-галузі та їх об'єднань: поняття, економічні особливості. 4. Економічна політика держави. Інструменти прямого та непрямого державного регулювання діяльності підприємств ІТ-галузі. 5. Економічні особливості діяльності підприємств ІТ-галузі різних організаційно-правових форм. 6 Гармонізація вітчизняного КВЕД з Міжнародною стандартною галузевою класифікацією всіх видів економічної діяльності (ISIC, Rev. 4 - 2008) та Класифікацією видів економічної діяльності ЄС (NACE, Rev. 2 - 2006). <p>Тестування з теоретичного матеріалу теми 1 в системі дистанційного навчання</p>	9	3
<p align="center">Тема 2. Планування діяльності підприємства <i>Самостійна робота студентів</i></p> <p>Вивчення основних (1, 2, 5) та додаткових (7, 8, 11-14, 16-17, 24, 26-31, 32, 37, 39, 50) джерел для засвоєння питань щодо теорії та практики планування діяльності підприємства, методів планування, особливостей їх використання в діяльності підприємства.</p> <p>Підготовка до розв'язання практичних завдань [основний 4, с. 12-16].</p> <p>Виконання індивідуального завдання [основний 4, с. 12-16]. Вирішення задач 2-5.</p> <p>Тестування з теоретичного матеріалу теми 2 в системі дистанційного навчання</p>	9	3
<p align="center">Тема 3. Продукція підприємств <i>Самостійна робота студентів</i></p> <p>На основі опрацювання основних (1, 2, 5) та додаткових (7-9, 12-15, 22, 26, 44) джерел літератури дослідити сутність та систематизацію оцінки інформаційного продукту та інформаційної послуги підприємств ІТ-галузі.; розглянути методику розрахунку вартісних показників оцінки обсягів виробництва та реалізації оцінки інформаційного продукту та інформаційної послуги підприємств ІТ-галузі; методичні засади оцінки якості та конкурентоспроможності інформаційного продукту та інформаційної послуги підприємств ІТ-галузі; визначити фактори, що впливають на якість та конкурентоспроможність оцінки інформаційного продукту та інформаційної послуги.</p>	9	3

1	2	3
<p>Підготовка до розв'язання практичних завдань [основний 3, с.9-15, основний 4, с.12-16].</p> <p>Виконання індивідуального завдання. [основний 4, с.25-26].</p> <p>Вирішення задач 3-5.</p> <p>Тестування з теоретичного матеріалу теми 3 в системі дистанційного навчання</p>		
<p align="center">Тема 4. Виробнича потужність підприємства <i>Самостійна робота студентів</i></p> <p>Підготовка до практичного заняття з теми: на основі опрацювання основних (1, 2, 5) та додаткових (7-9, 11-15, 22, 26, 27, 44, 46) джерел літератури підготувати відповіді на наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концепції трактування виробничої потужності підприємства. 2. Методика визначення виробничої потужності підприємства методом прямих техніко-економічних розрахунків. 3. Зміст та методика визначення динамічних показників виробничої потужності підприємства. 4. Фактори, що впливають на збільшення виробничої потужності підприємства. 5. Основні форми організації виробництва: спеціалізація, концентрація, кооперування, комбінування та диверсифікація. 6. Напрями збільшення виробничої потужності підприємства та ефективності її використання в сучасних умовах. <p>Підготовка до розв'язання практичних завдань [основний 3, с.31-37, основний 4, с.34-37] та диспуту.</p> <p>Тестування з теоретичного матеріалу теми 4 в системі дистанційного навчання.</p>	7	3
<p align="center">Тема 5. Ресурсний потенціал підприємства <i>Самостійна робота студентів</i></p> <p>Підготовка до практичного заняття з теми: на основі опрацювання основних (1, 2, 5) та додаткових (7-9, 12-15, 22, 26, 44, 46) джерел літератури розглянути суть та складові ресурсного потенціалу підприємства, специфіку його формування та використання підприємствами різних видів економічної діяльності; методи оцінки ресурсного потенціалу підприємства та показники ефективності його використання.</p> <p>Підготовка до розв'язання практичних завдань [основний 4, с.39-40, у якому наведено приклади розв'язку задач по темі 7].</p> <p>Тестування з теми 5 дисципліни в системі дистанційного навчання.</p>	9	3
<p align="center">Тема 6. Трудові ресурси підприємства <i>Самостійна робота студентів</i></p> <p>Підготовка до практичного заняття з теми: на основі опрацювання основних (1, 2, 5) та додаткових (7-9, 11-15, 22, 26, 27, 44, 46) джерел літератури розглянути суть поняття «трудові ресурси» на макро- та мікрорівні, фактори, які впливають на формування трудових ресурсів країни та підприємства; напрямки оцінки ефективності використання персоналу підприємства сфери ІТ-індустрії; показники, що характеризують ефективність використання персоналу підприємства у сфері ІТ-індустрії, його склад та рух у часі; поняття м'яких навичок та вузько-професійних навичок працівників ІТ-індустрії; дослідити особливості оподаткування витрат на оплату праці підприємств; основні</p>	9	3

1	2	3
<p>чинники, що визначають рівень оплати праці; методику планування чисельності та фонду оплати праці підприємства. Підготовка до розв'язання практичних завдань [основний 3, с.38-55, основний 4, с.46-48]. Тестування з теми 6 дисципліни в системі дистанційного навчання</p>		
<p>Тема 7. Майнові ресурси (активи) підприємства <i>Самостійна робота студентів</i></p> <p>Підготовка до практичного заняття з теми: на основі опрацювання основних (1, 2, 5) та додаткових (2, 6-9, 11-15, 22, 24, 26, 27, 34, 44-46, 48) джерел літератури підготувати відповіді на наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості застосування методів амортизації основних засобів та нематеріальних активів підприємства. 3. Показники оцінки стану, руху та ефективності використання основних засобів та нематеріальних активів підприємства. 4. Методи планування потреби підприємства в основних засобах та нематеріальних ресурсах. 5. Напрями підвищення ефективності використання основних засобів та нематеріальних ресурсів підприємства. 6. Поняття та особливості кругообороту оборотних активів підприємства. 7. Сутність та методика оцінки виробничого, операційного та фінансового циклів підприємства. 8. Показники ефективності використання оборотних активів підприємства. 9. Внутрішній контроль стану, руху, оборотності матеріальних запасів підприємства. 	7	1
<p>Тема 8. Фінансові ресурси (капітал) підприємства <i>Самостійна робота студентів</i></p> <p>Вивчення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання джерел літератури та електронних матеріалів, які надаються викладачем.</p> <p>Опрацювання питань для самоконтролю по темі, наведених у Методичних рекомендаціях до самостійної роботи студентів.</p> <p>Підготовка до практичного заняття передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проведення аналізу банків-кредиторів для подальшого збільшення розміру капіталу підприємства; - підготовка до дискусії «Залучення позикового капіталу у процесі розвитку підприємства»; - підготовка до дискусії «Управління використанням капіталу в інвестиційній діяльності підприємства»; - підготовка до тестування з теми 8. 	9	5
<p>Тема 9. Витрати підприємства <i>Самостійна робота студентів</i></p> <p>Вивчення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання джерел літератури та електронних матеріалів, які надаються викладачем.</p> <p>Опрацювання питань для самоконтролю по темі, наведених у Методичних рекомендаціях до самостійної роботи студентів.</p> <p>Підготовка до практичного заняття передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомлення зі спеціалізованими програмними 	9	3

1	2	3
<p>продуктами, що можуть використовуватися у процесі планування витрат;</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка до виконання індивідуальної роботи студента «Економічне обґрунтування бізнес-ідеї з використанням спеціального програмного забезпечення»; - Тестування з теми 9 дисципліни в системі дистанційного навчання. 		
<p>Тема 10. Доходи та цінова політика підприємства <i>Самостійна робота студентів</i></p> <p>Вивчення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання джерел літератури та електронних матеріалів, які надаються викладачем.</p> <p>Опрацювання питань для самоконтролю по темі, наведених у Методичних рекомендаціях до самостійної роботи студентів.</p> <p>Підготовка до практичного заняття передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка прикладів доходів ІТ підприємств в Україні та в країнах ЄС; - підготовка до участі у дискусії «Топ-10 сфер бізнесу, які потрібно розвивати після війни»; - підготовка до участі у дискусії: «Резерви зростання доходів від реалізації продукції підприємств інформаційних технологій»; - підготовка до тестування з теми 10 	9	3
<p>Тема 11. Фінансові результати діяльності підприємства <i>Самостійна робота студентів</i></p> <p>Підготовка до практичного заняття з теми: на основі опрацювання основних (1, 2, 5) та додаткових (2, 5-8, 22, 25, 26, 27, 30) джерел літератури підготувати відповіді на наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дивідендна політика підприємства. 2. Резерви підвищення прибутковості та рентабельності діяльності підприємства. <p>Виконання індивідуального завдання: <i>На підставі фінансової звітності обраного підприємства (форма 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та форма 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)») з використанням програми EXCEL проаналізувати динаміку змін різних видів прибутку підприємства, визначити фактори, що впливають на їх формування. Розрахувати основні показники рентабельності підприємства. Провести факторний аналіз наступних показників: рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність доходів та рентабельність витрат. За результатами розрахунків сформулювати висновки.</i></p> <p>Тестування з теми 11 дисципліни в системі дистанційного навчання</p>	9	3
<p>Тема 12. Ефективність та конкурентоспроможність діяльності підприємства <i>Самостійна робота студентів</i></p> <p>Підготовка до практичного заняття з теми: на основі опрацювання основних (1, 2, 5) та додаткових (6-8, 13,15, 22, 30, 45) джерел літератури підготувати відповіді на наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Напрями підвищення результативності та ефективності діяльності підприємства. 	9	3

1	2	3
<p>2. Побудова збалансованої системи показників (<i>Balanced Scorecard</i>) та системи ключових показники діяльності (<i>Key Performance Indicators (KPI)</i>).</p> <p>3. Способи ведення конкуренції та виживання на ринку вітчизняних підприємств.</p> <p><i>Підготовка до мозкового штурму</i></p>		
<p>Тема 13. Фінансовий стан підприємства та методи його оцінювання</p> <p><i>Самостійна робота студентів</i></p> <p>Підготовка до практичного заняття з теми: на основі опрацювання основних (1, 5) та додаткових (2, 3, 7, 6) джерел літератури підготувати відповіді на наступні питання:</p> <p>1. Характеристика неформалізованих (логічних) методів оцінки фінансового стану підприємства.</p> <p>2. Особливості використання автоматизованих систем оцінки фінансового стану підприємства.</p> <p>Виконання індивідуального завдання:</p> <p><i>На підставі фінансової звітності обраного підприємства (форма 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та форма 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)») з використанням програми EXCEL провести оцінку ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності підприємства, зробіть відповідні висновки. Здійсніть інтегральну оцінку фінансового стану підприємства та визначити основні напрямки поліпшення його майнового стану.</i></p> <p>Тестування з теми 13 дисципліни в системі дистанційного навчання</p>	9	3
<p>Тема 14. Антикризова діяльність та економічна безпека підприємства</p> <p><i>Самостійна робота студентів</i></p> <p>Підготовка до практичного заняття з теми: на основі опрацювання основних (1, 5) та додаткових (6, 7, 9) джерел літератури підготувати відповіді на наступні питання:</p> <p>1. Цілі та форми санації.</p> <p>2. Оцінювання та продаж майна підприємства-банкрута.</p> <p>3. Організація системи економічної безпеки на підприємстві</p>	9	3

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Оцінювання одного завдання у відсотковому еквіваленті	Критерії оцінювання роботи
40%	Детальний розгляд сутності та вмісту основних джерел. Подання фактів, ідей і результатів досліджень у логічній послідовності. Правильно проаналізовано поточний стан дослідження проблеми та зроблено огляд перспектив подальшого розвитку даного питання.
40%	Обґрунтованість аргументів, підтвердження особистого ставлення, пропозиції стосовно вирішення завдання, встановлення напрямків аналізу.
20%	Оформлення звіту у відповідності вимог

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на лабораторних заняттях та на підсумковому модульному контролі, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення. Протягом семестру студенти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводяться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ЄКТС. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни:

Критерії оцінювання

За системою ДТЕУ	За шкалою ECTS	За національною системою	Визначення
90-100	A	5 (відмінно)	Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цілому. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.
82-89	B	4 (дуже добре)	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому.
75-81	C	4 (добре)	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому виконав не повністю.
69-74	D	3 (задовільно)	Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми модульного контролю не виконав.
60-68	E	3 (достатньо)	Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та модульного контролю в цілому.

За системою ДТЕУ	За шкалою ECTS	За національною системою	Визначення
35-59	Fx	2 (незадовільно)	Не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та модульного контролю в цілому.
1-34	F	2 (незадовільно)	Не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав модульного контролю.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. *Економіка підприємства: підручник : у 3 ч. Ч. 1 / А. А. Мазаракі, Г. В. Блакита, Г. В. Ситник та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2022. 432 с.*
2. *Економіка підприємства. Підручник : у 3 ч. Ч. 2 / А. А. Мазаракі, Н. М. Гуляєва, І. В. Стояненко та ін.; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2022. 356 с.*
3. *Економіка підприємства: підручник у 3 ч. Ч. 3 / А.А. Мазаракі, Н.М. Гуляєва, І.В. Стояненко та ін. за заг. ред. А.А. Мазаракі. К.: ДТЕУ, 2023. 356 с.*
4. *Економіка підприємства: підручник/ під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. К: Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.*
5. *Лисак О.І., Андреева Л.О., Болтянська Л.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с.*

Додатковий

1. *Горбач Л.М., Котляров В.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. К: Видавничий дім «Кондор», 2021. 620 с.*
2. *Соломіна Г.В. Економіка підприємства: практикум. – Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 142 с.*
3. *Економіка і бізнес: підручник/ за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, проф. О.І. Карінцевої. Суми: Університетська книга. 2021. 316 с.*
4. *Економіка підприємства: навчальний посібник – 2 -е вид. К: Центр учбової літератури. 2018. 488 с.*
5. *Дмитрієв І.А. Економіка підприємства: навч. посіб. для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Харків: ХНАДУ, 2018.292 с.*
6. *Економіка підприємства: підручник / Л.Л. Лазебник, В.В. Гурочкіна, Л.В. Слюсарєва та ін.; за заг. ред. Л.Л. Лазебник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 426 с. URL: <http://ir.nusta.edu.ua/jspui/handle/123456789/7699>.*
7. *Єгорова І.Г., Матукова Г.І., Приймак Н.С. Економіка та організація діяльності підприємств: навч. посіб. Львів: Магнолія. 2019. 330 с.*
8. *Іванілов О.С. Економіка підприємства: підручник. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 728 с.*
9. *Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб. / Пугач А.М., Демчук Н.І., Довгаль О.В., Крючко Л.С., Тягло Н.В. Миколаїв: Швець В.М. 2018. 348 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3097/1/Інноваційний%20розвиток.pdf>.*

10. Козик В.В., Гавриляк А.С., Петрушка Т.О. Організація виробництва: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 256 с.
11. Куц Л.Н. *Капітал підприємства: формування та використання. Опорний конспект лекцій.* Тернопіль. ТНЕУ, 2019. 105 с. URL: <http://dspace.wnu.edu.ua/bitstream/316497/38436/1/kucz2019.pdf>
12. Лисак О.І., Андрєєва Л.О., Завадських Г.М. Ціноутворення: курс лекцій. Мелітополь: Люкс, 2020. 193 с.
13. Маслак О.І., Воробйова Л.Д. Економіка виробничого підприємства. ЦУЛ, 2019. 172 с.
14. Митар Б.В. «Підвищення ефективності використання виробничої потужності підприємства (на прикладі ТзОВ «Тернопільський мясокомбінат»)»: дипломна робота магістра за спеціальністю „051 — економіка“/ Б.В.Митар. — Тернопіль: ТНТУ, 2019. — 100с.
15. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: підручник. URL: http://www.srinest.com/book_1322.html.
16. Соломіна Г.В. Економіка підприємства: практикум. Дніпро: Біла К.О. 2020. 142 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/4372/1/Соломіна%20Практикум.pdf>.
17. Смолич, Д., & Тимошук, І. (2020). Ресурсний потенціал підприємства: сутність, складові та модель управління в сучасних умовах господарювання. *Економічний простір*, (153), 75-82. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/153-14>
18. Управління персоналом: підручник / О.М. Шубалий, Н.Т. Рудь, А.І. Гордійчук, І.В. Шубала, М.І. Дзямучич, О.В. Потьомкіна, О.В. Середя; за заг. ред. О. М. Шубалого. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ. 2018. 404 с. URL: <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-03/Управління%20персоналом%20підручник%202018.pdf>.
19. Петруня Ю.Є., Задоя А.О. Економіка: базовий курс: навчальний посібник. – [6-те вид., переробл. і доп.]. – Серія: «Бізнес. Економіка. Фінанси.» - Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2023. 200 с.
20. Болтянська Л.О. Сучасні тенденції розвитку підприємництва в Україні. *Advances of science. Proceedings of articles the international scientific conference Czech Republic, Karlovy Vary – Ukraine*, Kyiv, 28 September 2018. – С. 1357-1366.
21. Грицаєнко Г.І. Соціальні інвестиції в соціальний капітал. *Бізнес Інформ*. 2018. № 1. С. 188-194.
22. Грицаєнко Г.І. Соціальні інвестиції: сутність, стан та особливості здійснення на селі. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2018. № 1. С. 126-132.
23. Грицаєнко М.І. Трансакційні витрати на макро-, мезо- та мікрорівнях. *Економіка та управління АПК*. 2018. №1. С. 124-133
24. Завадських Г.М. Проблеми становлення та розвитку біржового ринку України. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2018. №2 (37). С.174-181.
25. Завадських Г.М., Тебенко В.М. Сучасний стан та перспективи розвитку біржового товарного ринку України. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету*. №1 (36). 2018. С. 145-154.
26. Тебенко В.М., Власюк Ю.О., Грибова Д.В., Біляєв С.С. Вплив поширення малого бізнесу на динаміку частки витрат на оплату праці у доданій вартості провідних галузей економіки України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. №3 (26), 2018. С.123-132.
27. Тебенко В.М., Завадських Г.М. Сучасний стан та перспективи розвитку біржового товарного ринку України. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету* № 1 (36), 2018. С. 139-148.

Інтернет ресурси:

1. Про оплату праці: Закон України від 20.04.95 № 144/95 (зі змінами та доповненнями). Відомості Верховної Ради України. 1995. № 17. ст. 121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Господарський кодекс України від 12.01.2019 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
3. Про авторське право та суміжні права: Закон України від 23.02.93 р. № 3792-XII (зі змінами і доповненнями). URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_1999_07_16/T379200.html.
4. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 23.12.93 № 3769-XII (зі змінами та доповненнями). Відомості Верховної Ради України. 1994. № 7, ст. 32. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
5. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 23.12.93 № 3770-XII (зі змінами та доповненнями). Відомості Верховної Ради України. 1994. № 7, ст. 34. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>.
6. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 23.12.93 № 3771-XII (зі змінами та доповненнями). Відомості Верховної Ради України. 1994. № 7, ст. 36. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>.
7. Про встановлення прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати: Закон України від 20.10.2009 р. № 1646-VI (зі змінами та доповненнями). Відомості Верховної Ради України. 2010. № 4, ст. 19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1646-17#Text>.
8. Про оплату праці: Закон України від 02.04.1995 р. № 144/95-ВР (зі змінами та доповненнями). Відомості Верховної Ради України. 1995. № 17, ст. 121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31.12.1999 р. № 318 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.
10. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. №1561-XII. (зі змінами та доповненнями). Відомості Верховної Ради України. 1991. № 47, ст. 646. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
10. Сервер Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua/>
11. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>
12. Державна фіскальна служба України <http://www.sta.gov.ua/>
13. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку <http://www.ssmc.gov.ua/>
14. Рахункова палата України <http://www.ac-rada.gov.ua/>
15. Ліга Бізнес Інформ: www.liga.net/
16. Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua/
17. Право. Україна: www.legal.com.ua/oqi-bin/rnatrix.ogi/pravo. Htrnl
18. Українське право: www.ukrpravo.com/

* Джерела, які є у бібліотеці ДТЕУ, виділені курсивом.

7. Контроль та оцінювання результатів навчання:

Положення про оцінювання результатів навчання студентів і аспірантів наказ ДТЕУ №45 від 03.02.2022р. (Електронний ресурс. Точка доступу: <https://knute.edu.ua/file/MjkwNQ==/66b0fa9bc55ebfa216b4efc74c200e04.pdf>)

Під час вивчення дисципліни викладачем здійснюється поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль та оцінювання передбачає:

- перевірку рівня засвоєння теоретичного матеріалу (тестування за матеріалами лекції, який здійснюється на початку кожної наступної лекції з використанням 365 Office);
- захист лабораторних робіт (проходить під час наступної лабораторної роботи);

- перевірка засвоєння матеріалу, що винесений на самостійне опрацювання під час фронтального опитування на лекції.

8. Політика навчальної дисципліни:

8.1. Відвідування лекційних та лабораторних занять: відвідування лекційних та лабораторних занять є обов'язковим. Допускаються пропуски занять з таких поважних причин, як хвороба (викладачу надається копія довідки від медичного закладу), участь в олімпіаді, творчому конкурсі тощо за попередньою домовленістю та згодою викладача за умови дозволу деканату (надаються документи чи інші матеріали, які підтверджують заявлену участь у діяльності студента).

8.2. Відпрацювання пропущених занять: відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини пропущеного заняття. Лекційне заняття має бути відпрацьоване до наступної лекції на консультації викладача з використанням ПЗ 365 Office Teams. Відпрацювання лекційного матеріалу передбачає вивчення пропущеного теоретичного матеріалу та складання тесту за цим матеріалом. Лабораторне заняття відпрацьовується під час консультації викладача (розклад консультацій на сайті).

8.3. Правила поведінки під час занять: обов'язковим є дотримання техніки безпеки в комп'ютерних лабораторіях. Студенти повинні приймати активну участь в обговоренні навчально матеріалу ознайомившись з ним напередодні (навчальний матеріал надається викладачем). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття. Задля зручності, дозволяється використання ноутбуків та інших електронних пристроїв під час навчання в комп'ютерних аудиторіях (за взаємною згодою всіх учасників освітнього процесу)

8.4. За порушення академічної доброчесності студенти будуть притягнені до академічної відповідальності у відповідності до положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти ДТЕУ (Наказ ДТЕУ від 03.02.2022 №45. (Електронний ресурс. Точка доступу:

<https://knute.edu.ua/file/MjkwMjQ=/271e66c30b3162b933b9bf8caa4c101c.pdf>)